

Correctievoorschrift HAVO

2026

tijdvak 1
woensdag 6 mei
07.30 – 11.00 uur

Nederlands

Verwerken scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het online AWP-programma.

De scores moeten uiterlijk maandag 01 juni 2026 om 12.00 uur ingevuld zijn.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands HAVO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent en moet bestaan uit goedlopende zinnen die een doorlopend geheel vormen (eventueel in enkele alinea's). De samenvatting mag dus niet als puntsgewijze opsomming of in telegramstijl genoteerd zijn. Voor een informatie-element dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands HAVO eerste tijdvak 2026 kunnen maximaal 55 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 24 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

*Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.
Let op, aan het juiste antwoord op mc-vraag 14 worden 2 scorepunten toegekend.*

*Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.
De antwoorden en de samenvatting dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in de Algemene regels, met name 2.3, en in de Vakspecifieke regels, met name 3.2.2, vermeld wordt.*

Tekst 1 Help, de kinderen hebben zes weken zomervakantie; ik niet!

- 1 **maximumscore 3**
nummers 3, 5, 6 en 7

<i>Indien 4 nummers juist</i>	<i>3</i>
<i>Indien 3 juist</i>	<i>2</i>
<i>Indien 2 juist</i>	<i>1</i>
<i>Indien minder dan 2 juist</i>	<i>0</i>

NB: Beoordeel alleen de eerste 4 nummers.

NB: De nummers hoeven niet in deze volgorde genoteerd te zijn.

- 2 **maximumscore 2**
Voorbeelden / kern van juiste antwoorden:

Het afstemmen / niet aansluiten / niet overeenkomen van de vakantie van ouders op / met die van hun kinderen.

Manieren waarop ouders hun vakantie kunnen afstemmen op die van hun kinderen.

Problemen / Kopzorgen bij het afstemmen van de vakantie van ouders op die van hun kinderen.

Het probleem van lange schoolvakanties voor werkende ouders.

<i>NB: Inhoudelijk juist en volledig antwoord, in de juiste vorm</i>	<i>2</i>
<i>NB: Indien als zin genoteerd</i>	<i>1</i>
<i>NB: Beoordeel alleen de eerste 15 woorden.</i>	

- 3 **D**
- 4 **B**
- 5 **C**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 B

7 D

8 D

9 maximumscore 2

bewering	
1	juist
2	onjuist
3	juist
4	juist

Indien 4 antwoorden juist	2
Indien 3 of 2 juist	1
Indien minder dan 2 juist	0

10 maximumscore 2

nummers 1, 6

NB: Beoordeel alleen de eerste 2 nummers.

NB: De nummers hoeven niet in deze volgorde genoteerd te zijn.

NB: Ken 1 deelscorepunt toe per correct nummer.

11 D

12 maximumscore 1

Voorbeelden / kern van juiste antwoorden:

Alinea 10 herhaalt hoofdzaken uit de tekst. /

Alinea 10 vat enkele hoofdzaken uit de tekst samen.

NB: Beoordeel alleen de eerste 10 woorden.

13 maximumscore 1

Voorbeelden / kern van juiste antwoorden:

Alinea 11 is subjectief / adviserend / overtuigend / activerend, terwijl de rest van de tekst objectief / informatief / beschouwend is.

NB: Het correcte antwoord bevat een inhoudelijke tegenstelling.

NB: Voor een antwoord als "Alinea 11 begint met een nieuw onderwerp." 0 scorepunten toekennen

NB: Beoordeel alleen de eerste 15 woorden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2
B

Tekst 2 Lange vakantieperiodes: zijn die nog van deze tijd?

15 A

16 D

17 maximumscore 3

- 1 Landarbeiders konden van de Paus vrije dagen opnemen.
- 2 Jongeren konden helpen de oogst binnen te halen.
- 3 Na een rustperiode / een zomervakantie konden jongeren beter leren.
- 4 Het was te warm om in een (klas)lokaal te werken.

NB: De onderstreepte woorden moeten in een juist antwoord opgenomen zijn.
NB: Beoordeel alleen de eerste 35 woorden.

Indien 4 antwoorden juist	3
Indien 3 juist	2
Indien 2 juist	1
Indien minder dan 2 juist	0

18 B

19 B

20 A

21 A

22 B

23 B

24 maximumscore 1
nummers 1 en 3

NB: Beide nummers moeten juist zijn voor 1 scorepunt.

Tekst 3 Dierenartsen onder druk

25 maximumscore 23

In een goede samenvatting (200 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.

Verschijsel

(max 3p)

- A. Dierenartsen krijgen tegenwoordig allemaal te maken met hufterig gedrag / agressie / intimidatie / grensoverschrijdend gedrag 1
- B. van klanten. 1
- C. Deze agressie is de laatste jaren toegenomen. 1

Oorzaken en Verklaringen

(max 7p)

- D. Geld is de voornaamste oorzaak (van het hufterig gedrag). / Dierenartsen worden (dan) door de tarieven afgeschilderd als geldwolven. 1
- E. De tarieven worden beïnvloed doordat / De prijzen worden opgedreven door 1
- F. er tegenwoordig veel meer mogelijk is (in de diergeneeskunde) 1
- G. en grote bedrijven (uit het buitenland) veel dierenartsenpraktijken hebben overgenomen. 1
- H. (Een tweede oorzaak) is dat mensen er niet bij stilstaan dat een huisdier geld kost. / (Verder) staan mensen er niet bij stil dat een huisdier / naar een dierenarts gaan geld kost. 1
- I. (Bovendien) werd vroeger de dierenarts op zijn woord geloofd, / (Bovendien) heeft nu iedereen al Google geraadpleegd en is er meteen discussie. 1
- J. Twee signaalelementen van opsomming respectievelijk bij H en I. 1

Gevolgen

(max 4p)

- K. Het gaat niet goed met de beroepsgroep. 1
- L. (Niet alleen vanwege de agressie maar ook) vanwege de grote werkdruk en de lage betaling. / Dierenartsen staan onder grote druk / ervaren stress. 1
- M. Veel dierenartsen (en paravets) stoppen er binnen vijf jaar / snel mee. 1
- N. Het gevaar bestaat dat het tekort zal groeien / toenemen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Politiek en tegenwerpingen

(max 4p)

- O. De Tweede Kamer / Politiek nam een motie aan om te kijken of een prijsplafond / prijsregulering mogelijk zou zijn. / onderzocht een mogelijk prijsplafond / prijsregulering. 1
- P. Maar / Dat is geen goed idee / een ander signaalelement van een tegenstellend verband 1
- Q. de basiszorg wordt dan duurder. / want iedereen trekt zijn prijzen naar de maximprijzen / het prijsplafond toe. 1
- R. Bovendien zijn de prijzen (vergeleken met de zorg voor mensen) nu nog best te overzien. 1

Oplossing

(max 3p)

- S. Dierenartsen zouden beter moeten (leren) communiceren 1
- T. Dierenartsen moeten vooral begrijpen hoe mensen denken en handelen als ze dieren gezond willen houden 1
- U. en transparant zijn over de kosten. 1

Aanbeveling

(max 2p)

- V. De buitenwereld en de beroepsgroep moeten zelf beseffen dat het niet goed gaat. 1
- W. Er is meer onderlinge steun nodig. / We moeten voor elkaar opkomen. / Baasjes moeten ook meewerken. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (200 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 21 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

t/m 220 wrd:	0 punten aftrek
221 - 226 wrd:	2 punten aftrek
227 - 231 wrd:	4 punten aftrek
232 - 236 wrd:	6 punten aftrek
237 - 241 wrd:	8 punten aftrek
242 - 246 wrd:	10 punten aftrek
247 - 251 wrd:	12 punten aftrek
252 - 256 wrd:	14 punten aftrek
257 - 261 wrd:	16 punten aftrek
262 - 266 wrd:	18 punten aftrek
267 - 271 wrd:	20 punten aftrek
272 - 276 wrd:	22 punten aftrek
vanaf 277 wrd:	23 punten aftrek